

# EVROPSKA UNIJA V ŠOLI, PRIROČNIK ZA UČITELJE

Ambrož Vuga\*

Dr. Benjamin Lukman, nekdanji veleposlanik v članku Saše Vidmajer (Sobotna priloga, 16.4.2011, str. 15): »V primerjavi z drugimi se imamo za večvredne, na primer v odnosu do Balkana. Običajno je tako, da vedo več o Evropi tisti, ki so ji bliže, toda včasih se zdi, da jo drugi v regiji razumejo bolje od nas. Slovenija nima številčne diaspore, kot denimo kaka Srbija, oni na primer o Franciji vedo več kot mi... **Sicer pa je razumevanja evropejstva in prostora, ki ga imamo v EU, malo. To pogrešam tudi v vzgoji in šolstvu, v naših učnih programih se evropske ideje redko pojavljajo. Evropskosti, skratka, ne vzgajamo. Premalo je tudi zavedanja, da o Evropi malo vemo.** O Sloveniji drugi vedo več kot mi vemo o Evropi. Za Slovenijo je značilna samozadostnost, zanjo je vse motnja.«

Kot odgovor zgornji trditvi dr. Lukmana sta Urad vlade RS za komuniciranje ter Predstavništvo Evropske komisije v Sloveniji ob strokovni pomoči Zavoda RS za šolstvo pri založbi Rokus Klett izdala *EU v šoli. Priročnik za učitelje o Evropski uniji z delovnimi listi*.

Poskusimo ga ovrednotiti.

Priročnik podaja vsebine o Evropski uniji na izredno sistematičen, šolsko-učbeniški način. Razdeljen je na več poglavij: Zgodovina EU, Simboli in institucije EU, Politike EU, Katere možnosti ponuja EU mladim, Živeti v EU, Članice EU. Zelo pohvalni in uporabni so vsekakor predlogi za izvedbo učnih ur v zadnjem poglavju: Vključevanje tematike v učne ure. Ob koncu vsakega poglavja nam avtorji predlagajo delovne liste za posamezne stopnje: od vseh treh triad OŠ do srednjih tehničnih in poklicnih šol ter gimnazij. Delo je v tem oziru redkost, kar se tiče neposredne pomoči pri pripravi učne ure. Pomaga nam pri poučevanju spoznavanja okolja, družbe, zgodovine, geografije, državljske in domovinske vzgoje in etike.

Čeprav je *EU v šoli* priročnik, ki trdi, da je namenjen osnovnošolskim in srednješolskim pedagogom, je s svojo preglednostjo, slikovitostjo in nazornostjo vsekakor lahko priporočen v uporabo tudi širši javnosti. Pomembno je poudariti, da je priročnik kljub vsak dan spreminjajoči se uniji (*ever changing union*) aktualen in upošteva vse spremembe, ki so nastale z Lizbonsko pogodbo decembra 2009 (nova funkcija visokega predstavnika Unije za zunanjo in varnostno politiko, ki jo trenutno zaseda Catherine Ashton, nova funkcija predsednika Evropskega sveta, trenutno Herman Van Rompuy, uveljavitev Evropske državljanske pobude...).

Priročniku je priložen DVD, na katerem je enaka elektronska inačica ter posebej delovni listi in rešitve. Učiteljem tako (z mislijo na varovanje narave in obnovljive vire energije oz. strategijo Evropa 2020) nalog ni treba razmnoževati, ampak jih lahko predvajajo na platno. Vsebine, ki niso obvezne v učnem načrtu, skušajo biti kot vedno zanimive in neobvezne. Morda so primerne za uro pred/po počitnicah. Le tako bodo tudi v prihodnosti predmet mladostnikovega zanimanja.

\* Ambrož Vuga je asistent na Fakulteti za uporabne družbene študije Nova Gorica

Najbrž je zaradi časovne stiske pred izdajo razumeti nedoslednost pri odgovorih v rešitvah, zlasti tistih, katerih vprašanja se pri različnih skupinah oz. težavnostnih stopnjah ponavljajo. Iz istega naslova gre ponekod v rešitvah za pomanjkljivo uporabo vejic in drugih ločil. Nekaj nepreciznim in ponekod prekratkim odgovorom (npr. razloži 4 stopnje ekonomske integracije EU) bi bilo potrebno dodatno pojasnilo. Čeravno se avtorjem teksta zdijo 4 svoboščine EU razumljive (prost pretok blaga, storitev, kapitala in ljudi), je od učencev, ki sistemske spremembe niso doživeli na lastni koži, možno pričakovati, da jih naštejejo? Menimo, da ja. Danes svoboščine jemljemo kot samoumevne, s spoznavanjem situacije nekoč pa se učimo naše in tuje zgodovine ter sedanosti držav nečlanic.

*»Posodobljeni učni načrti naj bi bil razbremenjen nepotrebne faktografije, več časa pa bi bilo namenjenega utrjevanju snovi pri posameznih predmetih. Medtem ko na ministrstvu zatrjujejo, da novosti niso tako obsežne, da bi v šolah povzročile večje pretrese in zahtevale tiskanje novih učbenikov, so učitelji zaskrbljeni. (...) Načrtovane spremembe so bolj kvalitativne kot kvantitativne in bolj kot vsebino zadevajo učni proces, razlagajo na Zavodu za šolstvo. (...) Pouk, ki od učenca ne zahteva toliko pomnjenja, zato pa več mišljenja in povezovanja, je v resnici zahtevnejši. Samo tako bomo lahko dosegli, da bodo naši učenci zapolnili vrzeli, ki jih opažamo pri nacionalnih merjenjih znanja in mednarodnih primerjavah« (Delo, 24.5.2011).*

Upoštevajoč zgornjo navedbo iz *Dela* lahko poudarimo, da so predlagane učne metode in tehnike za 2. in 3. triado občutno pretežke. Od učencev in dijakov ne moremo pričakovati, da naštejejo vse pogodbe v razvoju EU in njihove značilnosti. Velika večina se v šoli ne uči niti o glavnih nacionalnih institucijah (vlada, parlament, sodstvo), tako da je naučeno znanje o institucijah EU, ki se ne zna zasidrati nepotrebna trenutna faktografija. Od učencev tretje triade ne moremo pričakovati, da bi znali glavnim institucijam EU pripisati, koliko je v njih slovenskih članov in kaj so po funkciji. Od gimnazijcev ni pričakovati, da bodo reševali naloge o poslanskih skupinah v evropskem parlamentu in njihovih politikah, saj jih veliko še domače stvarnosti ne pozna. Morda bodo kateremu gimnazijcu zanimive faze ekonomske integracije; le-te bi morale biti občutno nazorneje in podrobneje predstavljene v rešitvah. Naloge za srednje šole predlagajo izpolnjevanje tabel, povezovanje datumov s pomembnimi dogodki v zgodovini EU. Je to nepotrebna faktografija? Kako se bodo tematike v praksi podajale v šoli, je za vse učitelje izziv. Se bodo vključevale in prepletale z ostalimi predmeti ali bodo ostale osamljene?

Učbenik ne skriva, da se ozira in črpa iz podobnih del o evropskih tematikah (npr. Evropska unija od A do Ž). Preveč ambiciozen je v želji, da bi učitelji in profesorji razumeli vse, kar je napisano. Težavnost teksta je namreč tista, čeprav se trudi za subsidiarnost razumevanja vsebine, ki ji ne uspe vedno stopiti z akademskega nivoja.

V celoti gledano lahko delo kljub majhnim pomanjkljivostim, ki izvirajo predvsem iz dobronamerne težavnosti, ocenimo kot izredno bogat in dobrodošel didaktični pripomoček z vajami, ki lahko obogatijo marsikatero uro primarnega in sekundarnega izobraževanja.